

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo „Trgovskega izobraževalnega društva“ v Trstu.

Izhaja vsako soboto popoldne, ali, če je ta dan praznik, dan prej. — Uredništvo in uprava se nahajata v Trstu, ulica S. Francesco d' Assisi šte. 2. — Člani društva dobivajo list zastonj, za vse druge znaša naročnina K 12.— na leto. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis člankov in vesti je dovoljen le z navedbo vira.

Štev. 6.

V Trstu, dne 22. novembra 1913.

Letnik I.

Petdeset let gospodarskega življenja Avstro-Ogrske monarhije.

I.
Ze navaden človek, ki ne pozna na številih slonečih podatkov, vé, da je velikanska razlika med nekdanj in danes. Ta razlika se kaže v kulturnem in gospodarskem napredku, ter se izraža v večjih zahtevah, ki jih stavlja posameznik do življenja in v lagljem udovoljenju tem zahtevam. Sicer je res, da tožbe morda niso bile še nikdar tako splošne, kakor so danes. Toda to nas ne sme motiti, da ne bi priznali velikanskega napredka, zboljšanja gospodarskega življenja in povečanja splošnega blagostanja. Ni potrebno, da gremo ravno daleč nazaj. Ze kdor pozna življenje pred par desetletji in primerja to življenje z današnjim, mora priti do zaključka, da je tu velikanska razlika. Ljudje živé danes mnogo bolje in vse drugače, nego so živeli nekdanj in če so tožbe v zlic temu danes večje, nego so bile nekdanj, izvira to odtod, da udovoljenje ene potrebe rodi več novih potreb. V človeški naravi je, da človek ni nikdar zadovoljen in da si želi vedno več in več. Ko je dosegel eno, hoče zopet kaj drugega. In to je tudi prav, ker, ko bi temu ne bilo tako, bi bil kmalo zaustavljen vsak napredek. Nastalo bi mrtvilo in s tem nazadovanje, ker, kakor v naravi, tako je tudi v družbi: miru tu ni, ali more biti napredek, ali pa nazadovanje.

Ves ogromen gospodarski razvoj in napredek ter zboljšanje splošnega blagostanja v zadnjih petdesetih letih pa si moremo prav predstavljati šele v luči številčk.

Leta 1863 je v Avstriji umrlo na 1000 rojenih otrok že v prvem letu življenja 260, a Ogrski 434, leta 1909 v Avstriji 198, leta 1911 v Ogrski 312.

Leta 1861—70 je v Avstriji bilo poprečno na vsakih 1000 oseb 7·9 več rojstev nego smrti, leta 1910 pa 11·3, na Ogrskem leta 1865 9·4, leta 1896—10 poprečno 11·7.

Leta 1864 je obiskalo tri največja kopaljšča v Avstriji (Karlovi vari, Baden in Badgastein) 21.265 oseb, leta 1912 pa 162.341 oseb.

Kaj nam kažejo te številke? Da se je splošno ljudsko blagostanje zboljšalo, ker, čimveče širomaštvo, timveče število otrok, ki umirajo že v prvem letu, če jim starši ne morejo dati potrebne nege in narobe. Enako je tudi z obiskovanjem kopaljšč.

Merilo narodnega blagostanja je v veliki meri tudi državni proračun. Leta 1868 je znašal avstrijski državni proračun 650.000.000 kron, leta 1912 pa 3.000.049.000 kron, ali na enega prebivalca 24·6 in 105·2 kron, na Ogrskem leta 1868 242.000.000 kron, leta 1912 pa 1.850.000.000 kron ali 14·9 oziroma 88·1 kron na osebo.

Direktni davki v Avstriji so znašali leta 1863 K 153.600.000 ali K 7·72 na osebo in leta 1912 K 379.700.000 ali K 13·10 na osebo, na Ogrskem K 63.600.000 ali na

osebo K 4·10, oziroma K 287.000.000 ali K 13·66 na osebo. Užitninski davek je znašal v Avstriji leta 1863 K 91.800.000 ali K 4·61 na osebo, na Ogrskem K 26.500.000 ali K 1·71 na osebo in leta 1912 K 392.000.000 ali K 13·50 na osebo v Avstriji ter K 270.630.000, oziroma K 12·88 na Ogrskem.

To so številke, pred katerimi se dela človeku kar omotica. V Avstriji so v petdesetih letih davki poskočili za več kot polovico (pri tem pa še niso vštet davki dežel, okrajev in občin), dočim so poskočili na Ogrskem na petkratno svoto. Ko bi se temu primerno zboljšalo tudi splošno blagostanje, bi povečani davki seveda ne bili še nobena nesreča. In gori smo tudi rekli, da se je splošno blagostanje zboljšalo. Ako pa si človek ogleda proračun, vidi, da se je temu res tako, da ljudstvo v občé res živi danes mnogo bolje nego nekdanj, da so pa gotovi sloji, ki so danes na slabšem nego pred desetletji. Tu so pred vsem mali obrtniki, katerim dela produkcija velikih tovarn neznosno konkurencu in jih naravnost uničuje. So mali trgovci, katerim odjemljejo karteli in velike miljonske prodajalne njih zaslužek, ter jim vedno bolj obtežuje eksistenčni boj, so uradniki, ki so odvisni edino-le od svojih plač, ki se niso povišale v razmerju z podraženjem življenskih potrebščin in so konečno nekvalificirani delavci najnižjih kategorij, katerih mezda se je sicer povišala, a ne v istem razmerju, ka-

PODLISTEK.

Židje in Slovenci.

A. M.

(Konec).

Videli smo, da so bili Židje počenši pod egiptskimi Faraoni, pa, z malimi izjemami in presledki, skozi ves stari, srednji in novi vek preganjani in zatirani. Danes je Židom — izvzemši Rusijo in Rumunijo — že v vseh evropskih državah priznana enakopravnost. Vendar je ta enakopravnost dostikrat le na papirju. To nam najjasneje dokazuje antisemitsko gibanje. Voditelji tega gibanja imajo o Židih približno enake nazore, kakor so jih imeli trgovci in obrtniki v srednjem veku. Židje so škodljivci, oni kvarijo trgovino in obrt. To so sodbe, ki se morajo čuti tudi še danes vsak hip. Tudi ljudje, ki so sicer popolnoma prosti vsakih predsodkov, se vendar ne morejo ubraniti nekega čustva, ki nam dela Žide antipatične. Židje so pač tuj element in zato imajo nekaj odbijajočega. Nazor, ki ga imamo o Židih na splošno, bi se dal izraziti v besedah: Žid je sposoben za vsako sleparijo, morale on nima in je ne pozna. Ta nazor, ki ga imamo splošno o Židih, je na-

šel izraza v besedah: „slabši kakor Žid,“ s katerimi označamo človeka — posebno trgovca, ki pri svojih poslih ne gleda dosti na moralo. Vzlic temu antisemitičnemu razpoloženju, katerega popolnoma prost ni noben narod, ki prihaja v dotiko z Židi, so se vendar oni znali povspeti povsodi do uglednih in odličnih mest. Bivši angleški ministrski predsednik Disraeli je bil Žid, bivši italijanski finančni minister Luzzatti, eden najznamenitejših živečih nacionalnih ekonomov je Žid, sedanji italijanski ministrski predsednik Giolitti je židovskega pokoljenja in enako nemški državni kanclar Bethmann-Hollweg. Kaj dokazuje vse to? Da morajo v Židih, ki se v kljub tolikim oviram, ki se jim stavlja na pot, vendar-le znajo povspeti do odličnih in upljivih mest, tičati izredne sposobnosti. Tem svojim sposobnostim se imajo Židje zahvaliti, da so oni v resnici danes vladarji gospodarskega življenja vsega kulturnega sveta. Židje so, ki vladajo velike banke in delniška podjetja, kot ravnatelji, upravni svetniki itd. Tudi če Židje nimajo v upravnih svetih teh bank večine, pa je gotovo povsod odločilen njih upliv. Saj znamo, da se volijo v upravne svete in za predsednike takih podjetij navadno ljudje z zvenečimi imeni, ki pa niso

drugo kot za dekoracijo; zgodi se vendar vedno le to, kar hoče židovski ravnatelj in kar hočejo židovski upravni svetniki.

Med slovanskimi narodi imajo Židje največji upliv na gospodarsko življenje Poljakov, kjer je trgovina in s tem denarstvo sploh, skoro izključno v rokah Židov. Tudi pri Čehih prevladuje v nekaterih velikih podjetjih židovski upliv. V Rusiji se branijo Židov kolikor mogoče, a popolnoma ubraniti se jih vendar ne morejo. V Srbiji ni veliko Židov, a ti so že popolnoma posrbljeni. Iz balkanske vojne nam je znano, da so se Židje zelo hrabro borili na strani Srbov. — Kako je med Hrvati, že znamo.

Ostanemo torej med slovanskimi narodi edino-le Slovenci, ki nimajo Židov, za katere židovsko vprašanje sploh ne eksistira. Je-li je to dobro ali slabo? Iz vsega, kar smo dosedaj povedali o Židih, nam bo pač vsakdo pritrtil, da more narodu samo koristiti, ako je v njegovem gospodarskem življenju nekoliko židovskega duha. Ta židovski duh pa morejo v to gospodarsko življenje prinesti le Židje sami. Vztrajnost, skromnost in hladna preračunljivost, to so one lastnosti, katerim se imajo Židje zahvaliti za vse svoje uspehe. Žid ne bo nikdar začel podjetja, ki presega njegova sredstva. On začne krošnjariji z vži-

kor so podražele življenjske potrebščine. To nam bo takoj jasno iz sledečih števil:

Leta 1864 je bila poprečna cena pšenice na budimpeštanski borzi K 8'25, leta 1912 K 11'40, rži 6'80 in 9'— za 50 kg. Leta 1864 je stal na Dunaju hlebček rženega kruha ki stane danes 10 vin., 4 vin., krompir leta 1864 4 vin. kg, danes 10 vin., maslo leta 1864 kg K 1'88, danes K 3'80, jajca leta 1864 kos 4 vin., danes 8 vin., meso leta 1864 K 1'—, danes K 1'90, vino najceneje 50 vin. za liter leta 1864, 80 vin. danes, pivo 23 vin. in 32 vin.

Iz gori navedenih števil je razvidno, da so cene glavnih živil poskočile poprečno za več nego polovico. Cene stavbišč so v označeni dobi poskočile za najmanj štirikratno svoto in temu primerno so podražila seveda tudi stanovanja. Nasprotno je mezda navadnega delavca poskočila od K 1'80 na K 3'—. V tem razmerju so poskočile tudi plače stalnih nameščencev. Ker so pa cene živil in življenjskih potrebščin sploh poskočile za več nego to odgovarja razmerju 1'80 proti 3, sledi iz tega, da onega, kar se je dobilo pred 50 leti za K 1'80, danes ni mogoče dobiti za K 3. Na teh posledicah pa trpi seveda v prvi vrsti oni, ki je odvisen od stalne plače, vendar pa sta v isti meri prizadeta tudi trgovec in obrtnik, dočim imate od vsega dobiček le kmet in kvalificiran delavec. Da je temu res tako, dokažemo v drugem članku.

Trgovina na drobno.

(Iz krogov trgovcev na drobno).

Neovrgljiva resnica je, da sta red in čistost trgovine prvi pogoj obstanka. Danes se v korist splošnosti mnogo pazi na higijeno, ki mora biti merodajna v prvi vrsti v trgovini jestvin. Imamo zakon, ki je v tem oziru zelo strog, in huda bi se godila posebno marsikateremu trgovcu na deželi, ako bi oblasti zahtevale njega strogo izvajanje. Ni pa izključeno, da v nedolgem času pride do tega in tedaj bo težko onim, ki niso navajeni na čistost. Zato je potrebno, da kdor tega še nima, naj takoj uvede v svoji trgovini tak red, da bo odgovarjal zakonu o živilih in kupčiji z njimi. Sicer je, kakor rečeno, ta zakon zelo strog in kdor bi se hotel strogo ravnati po njem, bi moral imeti sploh vse jestvinske predmete pod steklenimi posodami. Ker je pri današnjih razmerah to malo težko uvesti, bodimo tembolj previdni in pazimo strogo na čistočo. Voda je po ceni in časa imamo pri današnji „mizeriji“ tudi dovolj, zato je treba le dobre volje in pridnih rok, pa bo v trgovini najlažji red. Do tu o higijeni. Treba pa nam še mnogo praktičnega znanja, da bomo zadovoljili občinstvo in pomnožili delo. Na

galicami, a konča kot tovarnar vžigalic, dočim začne naš človek kot veletržec, a konča kot berač! Mi nimamo one vstrajnosti, zmanjka nam one skromnosti in prerazumljivosti, ki sta lastni Židom. Nimamo one vstrajnosti, da bi zbirali najprej desetake, potem stotake, ter mirno čakali, da pridejo s stotakov tisočaki. Mi bi hoteli naenkrat tisočake, ne ostajamo v mejah potrebne skromnosti, le prehitro izgubimo potrebno hladnost in posledica tega je polom. Edino le tem svojima lastnostima se imamo zahvaliti za tcliko gospodarskih polomov, za toliko uničenih eksistenc. V tem oziru je torej za obžalovati, da Slovenci nimamo Židov, namreč narodnih Židov. Seveda jih nimamo, kakor smo že uvodoma omenili, radi političnih razmer v katerih živimo, to je, ker smo zatiran narod. V Trstu in Gorici so Židje, ki žive po večini od Slovencev, toda smatrajo se za Italijane. To bo trajalo, dokler bodo Italijani gospodujoč narod, a kakor hitro bi prišli na površje Slovenci, bi Židje prestopili v slovenski tabor. Se kaže pač tudi v tem praktičen trgovski duh Židov, ki gleda vedno in izključno le na korist in dobiček.

Tržaška borza: Les.

Zrst, dne 22. nov. 1913.

Vrsta	Dolgost v metrih	Širokost v metrih	Debelost v metrih	Cene		
				za	najmanj	največ
Smrekov les. (Koroško.)						
Deske: I	4	0.16—0.21	0.024—0.025	104	—	106
I	4	0.22—0.36	"	198	—	210
I	4	0.37—0.41	"	300	—	310
II	4	0.16—0.21	"	90	—	94
II	4	0.22—0.36	"	165	—	180
II	4	0.37—0.41	"	250	—	260
I	4	0.16—0.21	0.018—0.020	90	—	92
I	4	0.22—0.36	"	160	—	170
I	4	0.37—0.41	"	240	—	260
II	4	0.16—0.21	"	76	—	78
II	4	0.22—0.36	"	138	—	145
II	4	0.37—0.41	"	210	—	220
I	4	0.19—0.21	0.057—0.058	420	—	460
I	4	0.22—0.41	"	460	—	480
II	4	0.19—0.41	"	400	—	420
I	4	0.19—0.21	0.042—0.043	330	—	350
I	4	0.22—0.41	"	350	—	370
II	4	0.19—0.41	"	300	—	320
I	4	0.19—0.21	0.035—0.036	280	—	300
I	4	0.22—0.41	"	300	—	320
II	4	0.19—0.41	"	250	—	290
I	4	0.16—0.21	0.013—0.015	64	—	66
I	4	0.22—0.36	"	124	—	125
I	4	0.37—0.41	"	170	—	180
II	4	0.16—0.21	"	58	—	60
II	4	0.22—0.36	"	102	—	110
II	4	0.37—0.41	"	152	—	160
I	4	0.112	0.112	355	—	360
I	4	0.112	0.056	180	—	185
I	4	0.100	0.100	260	—	265
I	4	0.100	0.050	135	—	—
I	4	0.087	0.087	185	—	—
I	4	0.087	0.043	95	—	—
I	4	0.080	0.080	150	—	—
I	4	0.080	0.040	80	—	—
I	4	0.070	0.070	110	—	—
I	4	0.070	0.035	60	—	—
I	4	0.058	0.058	80	—	—
II	4	0.112	0.112	310	—	—
II	4	0.112	0.056	105	—	—
II	4	0.100	0.100	220	—	—
II	4	0.100	0.050	110	—	—
II	4	0.087	0.087	165	—	—
II	4	0.087	0.043	85	—	—
II	4	0.080	0.080	135	—	—
II	4	0.080	0.040	68	—	70
II	4	0.070	0.070	100	—	105
II	4	0.070	0.035	52	—	55
II	4	0.058	0.058	72	—	74
II	4	0.050	0.050	52	—	—
Jelov les. (Štajersko.)						
Jelove deske I	4	0.16—0.21	0.024—0.025	91	—	94
I	4	0.22—0.36	"	165	—	180
I	4	0.37—0.41	"	250	—	260
II	4	0.16—0.21	"	80	—	82
II	4	0.22—0.36	"	140	—	150
II	4	0.37—0.41	"	225	—	230
I	4	0.16—0.21	0.018—0.020	76	—	78
I	4	0.22—0.36	"	138	—	145
I	4	0.37—0.41	"	210	—	220
II	4	0.16—0.21	"	68	—	70
II	4	0.22—0.36	"	118	—	124
II	4	0.37—0.41	"	197	—	—
I	4	0.16—0.21	0.013—0.015	56	—	58
I	4	0.22—0.36	"	102	—	110
I	4	0.37—0.41	"	150	—	160
II	4	0.16—0.21	"	55	—	—
II	4	0.22—0.36	"	95	—	100
II	4	0.37—0.41	"	130	—	140
Beneške latnice (kurenti)	4	0.057—0.058	0.027—0.028	Zvez 20 km.	5 60	5 80
Dunajske	4	0.050	0.024—0.025	" 10 "	2 30	2 40
Kantinele	4	0.025—0.026	0.012—0.013	" 50 "	3 80	4
Jelove dile I	4	0.19—0.41	0.050—0.052	1000 unc	340	—
" I	4	0.19—0.41	0.040—0.041	brez	300	—
" I	4	0.19—0.41	0.034—0.035	asortir.	280	—
Grede	do 26	čevljev, prerez	3/4 3/4 3/4		28	30
			4/5 5/6		33 50	34 50
			6/7 7/8 8/9 9/10		33 50	34 50
			9/10 9/11		33 50	34 50
			5/7 6/8		33 50	34 50
	od 27	do	4/5 3/6 6/7 7/8		35 50	36 50
			7/9 8/9 9/10 9/10		35 50	36 50
			5/7 6/8 9/11		35 50	36 50
Bordonali	od 6—12 m	27/32×40/40		po velikosti	46	48
Les		žagani s popolnim robom vseh velikosti		m ²	52	60
		izporen in naravni, žagani v dile in deske		po velikosti	80	100
Bukov les.						
Plohi neprebrani hrvat.	2.20—2.24	0.16—0.21	0.019—0.020	100 komadov	32	—
" skart	"	0.25—0.29	0.019—0.020	"	62	64
Deščice (tavolet) dobre	"	0.22—0.29	0.019—0.020	"	46	48
" skart	"	0.25—0.29	0.005	"	25	26
" neprebr.	"	0.22—0.29	0.005	"	22	23
" dobre Messina	"	0.16—0.21	0.005	"	14	—
" neprebrane monte	"	0.22—0.29	0.004	"	22	—
Tesani (subbie) prima	2.05	0.085	0.085	100 komadov	265	—
"	2.05	0.115	0.115	"	270	—
"	4.15	0.085	0.085	"	585	—
"	4.15	0.115	0.115	"	800	—
"	5.20	0.115	0.115	"	1180	—

Vrsta	Dolgost v metrih	Širokost v metrih	Debelost v metrih	Cene			
				za	najmanj	največ	
Sukov les.							
Vesla surova 7 ben. čev.	—	—	—	100 kom.	190	—	—
" " 8 " "	—	—	—	"	270	—	—
" " 9 " "	—	—	—	"	330	—	—
" " 10 " "	—	—	—	"	380	—	—
" " 12 " "	—	—	—	"	500	—	—
" " 14 " "	—	—	—	"	720	—	—
" " 16 " "	—	—	—	"	930	—	—
Doge uso Francia 3 palmi za suho	0.78—0.85	0.10—0.17	0.010—0.013	1000 kom.	100	—	—
" " 3 1/2 "	0.90—0.95	" "	0.008—0.011	"	85	—	—
" " 4 "	1.00—1.05	" "	" "	"	125	—	—
" " 4 1/2 "	1.15—1.20	" "	" "	"	170	—	—
" " 5 "	1.28—1.32	" "	" "	"	200	—	—
" " 5 "	1.28—1.32	" "	" "	"	240	—	—
za olje suho 3	0.78—0.83	" "	0.017—0.020	"	150	—	—
" " 3 1/2 "	0.90—0.95	" "	" "	"	170	—	—
" " 4 "	1.00—1.05	" "	" "	"	220	—	—
" " 4 1/2 "	1.15—1.20	" "	" "	"	250	—	—
" " 5 "	1.28—1.32	" "	" "	"	400	—	—
" " 6 "	1.40—1.60	" "	" "	"	500	—	—
Mecesen.							
Deske	4	0.19—0.41	0.028—0.029	100 unc brez asort.	25	—	26
Dile	4	" "	0.035—0.036		32	—	34
" " " " " "	4	" "	0.042—0.044		40	—	42
" " " " " "	4	" "	0.057—0.053		58	—	60
Remeljni	4	0.087	0.087	100 kom.	200	—	—
" " " " " "	4	0.087	0.042	"	100	—	—
" " " " " "	4	0.080	0.080	"	160	—	—
" " " " " "	4	0.080	0.040	"	76	—	—
Borovec.							
Koroški neprebran, (monte) I., II.	Cene približno kakor smreke I.						
Amerikanski mecesen.							
Bordonali, deske, brez ozira na mero	po velikostij				104	—	150
Hrast.							
Doge, deske, bordonali						—	—

EFEKTNA BORZA.

Trst, dne 22. nov. 1913.

Vrsta	Tržaška borza				Dunajska borza			
	14 nov.		21. nov.		14 nov.		21. nov.	
	denarno	blagovno	d-narno	blagovno	denarno	blagovno	denarno	blagovno
Renta.								
Avstrijska 4% kronska renta	81.30	81.70	81.65	81.80	81.55	81.75	81.70	81.85
" " 4 2/2% papirnata renta	84.35	84.75	85. —	85.10	84.70	84.90	85. —	85.20
" " 4 2/2% srebrna renta	84.50	84.90	85.10	85.25	84.90	85.10	85.10	85.20
" " zlata renta	104.40	104.80	103.80	104. —	104.50	104.70	103.90	104.10
" " 3 1/2% invest. renta	70.90	71.30	71. —	71.30	71.20	71.40	71.20	71.40
Ogrska zlata renta	98.65	99.05	98.10	99.10	98.80	99. —	96.10	99.10
" " kronska renta	80.80	81.20	80.55	80.70	80.65	80.85	80.60	80.80
Delnice.								
Jadranska banka	420	424	420	424	410	414	410	414
Ljubljanska kreditna banka	—	—	—	—	407	411	403	408
Avstrijski kreditni zavod	623	627	621	625	624	625	622	623
Länderbanka	514	518	513	517	515	516	513	514
Tržaški tramvaj	250	253	250	252	—	—	—	—
Južna železnica	106	107	104	105	106	107	104	106
Lloyd	—	—	—	—	616	619	609	611
Alpine-Montan	—	—	—	—	804	805	794	795
Ustredna banka	—	—	—	—	—	—	—	—
Živnostenska banka	262	264	264	265	263	264	265	266
Paroplovna družba „Dalmatia“	198	200	198	200	198	200	—	—
Posojila.								
Goriško mestno iz leta 1879 6%	107	108	107	108	—	—	—	—
" " 1886 4%	93.50	94.50	93	94	93	94.50	92	93
Tržaško mestno iz leta 1879 6%	102	102.50	102	102.50	100	102	—	—
" " 1899 4%	85	86	85	86	84.60	85.60	84.50	85.50
Goriško-Gradiščansko deželno posojilo iz leta 1888 4%	90	91	90	91	90	91	90	91
Goriško-Gradiščansko deželno posojilo iz leta 1903 4%	89	90	89	90	—	94.50	—	94.50
Kranjsko deželno posojilo iz leta 1888 4%	—	—	—	—	—	93.40	—	93.40
" " 1911 4 1/2%	—	—	—	—	92.50	93.40	92.50	93.40
Zastavna pisma.								
Zastavnine goriško-gradiščanskega deželnega hipotečnega zavoda 4%	87	88	87	88	87	88	—	—
Iste 4 1/2%	92	93	92	93	92	93	90	91
Bodenkredit 4%	81.50	82.50	81.60	82.50	81.50	82.50	81	82
Istrskega deželnega hipotečnega zavoda 5%	96.70	97.70	98	99	96.80	97.80	97	98
Bančne obveznice Živnostenske banke 4 1/2%	92.50	93.50	92.50	93.50	92.50	93.50	—	—
" " Ustredne banke 4%	—	—	—	—	84	85	—	—
Srečke.								
Bodenkredit emisija iz leta 1880	281.20	291.25	281	291	282	292	285	295
Bodenkredit emisija iz leta 1889	247	257	246	256	246	256	245	255
Ljubljanske	—	—	—	—	63	67	62	63
Turške železniške	232	236	232	236	232	233	232	235
Avstrijskega kreditnega zavoda	473	483	473	483	473	483	473	483
Valute.								
Cekini (Dukati)	11.44	11.48	11.44	11.48	11.40	11.50	11.40	11.44
" " po 20 frankov	19.05	19.13	19.04	19.12	19.09	19.13	19.06	19.09
" " 20 mark	23.61	23.75	23.60	23.75	23.55	23.60	23.55	23.60
" " ruski po 5 rubljev	—	—	—	—	—	—	—	—
Suvereni	24.03	24.10	24.03	24.10	24.09	24.13	24.09	24.13
Zlate lire turške	21.70	21.80	21.70	21.80	—	—	—	—
Tolarji Marije Terezije	2.35	2.45	2.35	2.45	—	—	—	—
Bankovci po 100 dolarjev	—	—	—	—	—	—	—	—

izloženo blago in za cene se ljudstvo zelo zanima. Kolikor mogoče imej blago izpostavljeno in sicer tako, da kupca vabi na prvi pogled k nakupu. Tudi tako izpostavljeno blago naj bo v najlepšem redu, očiščeno in vsaka vrsta zase skupaj zloženo. Velike blagovne tvrdke (Waarenhäuser) imajo navedene vse cene izpostavljenega blaga in takozvane „stalne cene“. Ta sistem se je dobro sponesel, oziroma ima povsod dobre uspehe. Praksa je pokazala da okrogle cene blaga niso imele dobre uspehe; n. pr.: 5, 7, 10, 20 itd. ampak nasprotno. Veliko lažje se proda ako so cene neredne, namreč tabele: K 1.29 velja 1 meter 49 v. m. K 2.73, K 5.98 itd. Kupec, ki vidi ceno K 8— si bo mislil, aha, ta cena ne bo zadnja, se bo dalo še kaj odbiti. Ako pa vidi ceno K 8.59 poreče: vidi se, da je trgovec najanko preračunal in da ni zahteval niti vinarja več, ker sicer bi dal ceno K 8.60. Jako lepe uspehe imajo torej one trgovine, ki vpeljejo svojo prodajo s stalnimi cenami. Kupec ima tu malo za preiščevati in takoj vidi ter razsodi, če bo vkupil ali ne. Trgovec s „stalno ceno“ pa ima tudi še druge ugodnosti. Koliko časa si prihrani s pogajanjem. Pa ne samo časa, temveč tudi jeze in zdravja. Je pač znano, da moramo trgovci imeti železna pljuča in svetniško potrpežljivost. Moramo pač skrbeti da si tudi na tem sistemu praktično pomoremo.

Prijatelje našega lista prosimo, da nam pošljejo naslove svojih znancev, ki bi se utegnili naročiti na naš list.

Razsodbe trgovskih in borznih sodišč.

Menica se mora prezentirati, predno se iztoži.

Neki akceptant se je branil plačati troške menične tožbe in zamudne obresti od dneva zapadlosti, dočim je revizijsko sodišče razsodilo, da mora menični dolжник plačati samo dolžno glavnico, ne pa tudi zamudne obresti in troške. V razlogih revizijskega sodišča je rečeno, da, če dolžniku menica ni bila prezentirana, se ima tožba smatrati za prezentacijo, a troške prezentacije mora nositi lastnik menice. V tem slučaju se je namreč šlo za menico, plačljivo na domu akceptanta. Ako je menica domicilirana drugje (pri transantu, remitentu, kaki banki itd.) akceptant seveda ne more zahtevati, da mu se menica predloži, temveč mora skrbeti za pokritje, ne da bi čakal tožbe, ker bi v tem slučaju moral plačati zamudne obresti in troške.

Ker so oni med Italijani ali Nemci ravno tako tuj element, kakor med Slovani, jim je tudi lahko uravnati svoje politično in narodno prnpričanje po ozirih na lastno korist. Kaj je njim mari italijanska, nemška, ali slovenska narodnost! On je danes z enimi, jutri z drugimi, a zato ostane vendar-le vedno Žid. Seveda, ko bi imelo tudi pri nas priti tako daleč, kakor je to med Madžari in v veliki meri tudi med avstrijskimi Nemci, kjer je vse javno življenje popolnoma pod židovskim uplivom, potem je bolje, da ostane tako, kakor je danes. Nekaj židovskega upliva in duha more narodu koristiti, a ta meja je kmalo prekoračena in iz koristi nastane škoda. Zato bodimo zadovoljni, da smo pri vsej svoji narodni nesreči imeli vsaj to srečo, da nas je usoda obvarovala pred Židi. Prizadevajmo si, da si prilastimo ono, kar vidimo na Židih dobrega, v glavnem pa: vstrajnost, skromnost in hladno preračunljivost, ter glejmo, da bomo svoje gospodarsko življenje, kakor dosedaj tudi v bodoče ravnali in razvili sami in brez Židov.

Iz trgovske prakse.

Poglavje o umazani konkurenci.

To je poglavje, ki se nikakor ne da izcrpati v enem ali dveh člankih; o tem bi se dale napisati cele knjige.

Ni dovolj, da imamo tujce, drugorodce in take trgovce, ki so na robu propada in ki si zato pomagajo z vsemi sredstvi, da bi se vzdržali dokler pač gre. Toda imamo tudi ljudi, ki bi morali biti naši najboljši in najbližji kolegi in ki delajo nepotrebno konkurenco, ter s tem škodujejo nam in sebi.

Sicer je res, da je trgovina prosta, toda vendar bi se morala tudi konkurenca gibati v nekih gotovih mejah. Sicer je res, da je boj za življenje hud in da v tem boju za obstanek človek porabi marsikako sredstvo. To bi se dalo še kako opravičiti, toda graje vredno je, da s takozvano umazano konkurenco izpodjeda kolega kolega delo in kruh, ter mu odvaja odjemalce. Znani trgovec nam se je bridko pritoževal, kako mu neki kolega odjemlje delo in izvablja odjemalce s takimi cenami, da ne pokriva niti kupne cene. Toda ta trgovec niti ni toliko potreben, to kar dela, de'la več iz lakomnosti, nego potrebe. Naravno je, da človek hrepeni po vedno večjem bogastvu, toda to ne sme iti nikakor tako daleč da ne bi privoščili tudi drugemu, da si pomaga. Saj moramo vsi živeti in čemu bi torej eden drugemu odjedali košček kruha. Nikakor ni lepo, da se trgovec poslužuje takih sredstev za pridobivanje odjemalcev. Izkušnja uči, da taki odjemalci niso stalni, temveč da tekajo od trgovine do trgovine, kjer pač dobé ceneje. Dobro, stalne odjemalce si pridobiš le z dobrim blagom, pošteno postrežbo in prijaznim vedenjem. Ljudstvo misli z možganami, ve in zna dobro, da darovati ne more nihče ničesar, čemu torej „umazana konkurenca“, posebno še med lastnimi brati?!

Pošljite naročninó!

Zdi se, da je naša slovenska specijaliteta razvada, da naročniki list pač sprejemajo, čitajo in tudi hvalijo, a se nič ne spomnijo na to, da ga treba tudi plačati. To skušnjo imamo žalibog tudi s „Trgovskim listom“. Mnogi naročniki so še zaoznanostali z naročnino, ker vsak pač misli: *A, kaj saj na tistih mojih par kroncah itak ni ležeče. Ali pa: saj ni sile. Toda takih nemarnežev je na stotine in to se že pozna pri upravi. Prosimo torej: kdor se misli na list naročiti, naj nam nakaže naročnino, kdor se pa ne misli naročiti, naj list vrne, da s tem prihrani sebi in nam nepotrebne sitnosti in troške.*

Vprašanja in odgovori.

Pod to rubriko odgovarjamo svojim naročnikom brezplačno na vsa trgovine in obrti se tičeča vprašanja. V najnujnih slučajih odgovarjamo tudi pismeno, ako se priloži znamka za odgovor.

N. P. Pogodba, ki ste jo podpisal, nima nikake veljave. Delajte brez skrbi, kakor da ne bi bil nikdar podpisal nikake pogodbe. Pustite mirno, da pride do tožbe. Le v slučaju, da ste podpisali kako menico, nam sporočite, da vam svetujemo, kako se imate ravnati.

Vprašanje št. 10. Ali sem primoran po trgovskem zakonu voditi skladiščno knjigo in kako naj jo vodim? Fr. J. v Lj.

Trgovski zakon sploh ne predpisuje, katere knjige se morejo voditi, ampak zahteva le, da se morajo voditi knjige, iz katerih je natančno razviden položaj in poslovanje podjetja. Tedaj tudi ni predpisana skladiščna knjiga ali blagovni skontro. Ne more se naravnost povedati, katero podjetje lahko vodi tako knjigo in katero ne. Promet ne igra nobene vloge, ampak posebnost zaloge. Podjetja z milijonskim podjetjem včasih prav lahko vodijo skladiščno knjigo, medtem ko je to mnogim majhnim trgovcem morda popolno nemogoče.

Nemogoče je voditi tako knjigo v podjetjih, katera delajo na drobno z različnimi predmeti, n. pr. galanterijske in manufakturne trgovine. Vodstvo skla-

diščne knjige bi stalo te trgovine ogromno dela in časa, a korist bi bila še vedno dvomljiva. Skladiščna knjiga je tedaj nemogoča v trgovinah na drobno z raznovrstnim blagom.

Ker nam ni znano, kakšno trgovino imate, ne moremo reči ali zamorete voditi in kako vodite skladiščno knjigo. Voditi zamore vsaka trgovina dvostavno knjigovodstvo in priporočamo najbolj ameriški način.

Trgovec in konsumna društva.

Trgovcevo delo se smatra navadno za neproduktivno in trgovca samega za parazita, ki živi na račun družbe. Sicer je tudi definicija pojma: katero delo je produktivno in katero neproduktivno, zelo težko. Gotovo je le, da je delo kmeta, ki seje in orje, produktivno, dočim je delo borznega špekulanta neproduktivno: o večini del, ki so v sredi med tema dvema, pa bi se dalo pretekati. Vendar to spada v drugo poglavje. Za danes se hočemo samo pobaviti z nalogo, ki jo vrši trgovec v družbi, ter dokazati, da je tudi delo trgovca produktivno. Kaj je naloga trgovca? Njegova naloga je, da posreduje med producentom in konsumentom (proizvajalcem in trošilcem). Kaj bi bilo, ko bi moral naš meščan sam v Ameriko po kavo, na Češko po sladkor, na Ogrsko po žito itd., ko bi mora naša gospodinja, ko potrebuje konca, sama ponj v tovarno v Šlezijo ali Moravsko? Ker je nemogoče, da bi konsument hodili sami po svoje potrebščine v Ameriko, na Češko, Ogrsko, Angleško itd., je prišlo med njimi in trgovcem do molčnega dogovora: Ti nam boš preskrboval vse naše potrebščine, a mi te bomo zato odškodovali stem, da ti bomo stvari, ki nam jih boš dobavljal, plačali nekoliko dražje, nego stanejo tebe. Ta razlika v ceni bo tvoja plača (mezda). Da je vreča kave v Celju več vredna, nego v Trstu ali Hamburgu je gotovo. Toda ta razlika se ne omejuje le na prevozne troške, namreč je v njej zapopadeno tudi delo trgovca. Namesto da bi to kavo naročilo, recimo sto konsumentov, vsak zase, je on to storil skupno za vse. Prihranil je torej s svojim delom vsakemu konsumentu nekaj dela in to njegovo delo je izraženo v večji ceni kave. S tem je on vstvaril neko vrednoto in njegovo delo je torej produktivno. Vsako delo, ki se izraža v zaslugah, je produktivno, a trgovec s svojim delom dela usluge; prihranja konsumentom delo in trud.

Seveda se trgovcu očita, da zahteva za svoje delo preveliko plačilo, to je, da dela s prevelikim dobičkom. To očitje je že navadno, vsakdanje. Ta trgovec je začel z nič, a danes je bogatin, drugi tako, tretji isto itd. To se more čuti dan za dnevom. Posamezne trgovce, ki so začeli z nič, a so si opomogli do blagostanja, občinstvo pač vidi, a one velike mase trgovcev, ki životarijo takorekoč od dne do dne, ki si vkljub temu, da delajo noč in dan, vendar ne morejo nikamur pomagati, te mase trgovcev občinstvo ne vidi. V trgovini je pač, kakor v vsakem drugem stanu. Vsak častnik ne postane general, a generala vidijo vsi, dočim se za onega, ki je ostal stotnik nihče ne briga. Vsak državni uradnik ne more postati dvorni svetnik, in vsak bančni uradnik ne ravnatelj. Ko bi bilo v tem oziru sploh mogoča kaka statistika, bi na podlagi nje gotovo prišli do prepričanja, da je sorazmerno število trgovcev, ki so se povzpeli do večjega blagostanja in višjega socialnega stališča, preje manjše nego večje, kakor pri drugih stanovih. Vendar, konsumenti seveda ne vidijo mase, vidijo pa one, ki so se povzpeli višje in po teh sklepajo na trgovčeve dobičke. Le nekaj umevnega in naravnega je, da se je v teh razmerah pojavila med konsumenti misel: Čemu bi mi dajali trgovcu toliko dobička, ko moremo ves ta dobiček prihraniti zase. Tako so se rodila konsumna društva. Konsumna društva so se torej rodila z namena, da izrinejo trgovca kot posredovalca med producentom in konsumentom in iz tega

sledi, da je vsak kompromis med trgovcem in konsumnimi društvi nemogoč. Naravna pozicija, ki jo morata konsumno društvo in trgovec zavzeti eden proti drugemu, je pozicija boja. Ideja konsumnih društev izvira sama na sebi gotovo le iz najboljših namenov, dasi se dostikrat izrablja v osebne in strankarske namene, vendar je izključeno, da bi konsumna društva mogla kdaj popolnoma izpodrinuti ali nadomestiti zasebnega trgovca. Sila dejstev je močnejša, nego vsa dobra volja in vsi dobri in najboljši nameni. Tako je tudi s konsumnimi društvi. Konsumna društva imajo namen, da konsumentom dobavljajo blago ceneje, nego to dela trgovec. Naša naloga bo torej, da v prihodnji številki odgovorimo na vprašanje: Je-li konsumnim društvom mogoče, da stalno dobavljajo konsumentom blago ceneje nego trgovec ali ne?

Narodnogospodarski pregled.

Kolinska tovarna kavnih primesi. Dne 16. oktobra se je vršil v Kolinu občui zbor Kolinske tovarne kavnih primesi, trgovskega delniškega podjetja.

Celotna gospodarska kriza, slaba letina cikorijske v prejšnjih letih, ki je povzročila visoke cene cikorijske, visoka obrestna mera in nazadnje velike škode na najetih zemljiščih tovarne, kjer se sadi cikorijska, ki jih je napravila povodenj, potem pa tudi seveda težavni konkurenčni boj — vse to je imelo za posledico, da je letos prvokrat od ustanovitve te akcijske družbe, ki traja že 15 let, predlagal upravni svet, da se ne izplača nikaka dividenda.

Upravni svet je bil javno opozoril na borzno akcijo, ki je razpoloženje nastalo vsled neuspeha preteklega leta, izrabila pri manjših akcijonarijih in znižala umetno vrednost akcij in tako omogočila, da jih po ceni kupi nemški veliki kapital, ki ne opusti nobene prilike, da pograbi kolikor mogoče mnogo akcij tega zdravega in solidnega slovenskega podjetja, da bi se tako iznebil vedno nevarnejše njegove konkurence.

Razpoloženje med akcijonariji so hoteli izrabiti tudi nekateri založniki, ki so hoteli s pomočjo opozicije doseči vodstvo, ki bi bilo bolj pristopno njih željam. Svoje osebne interese so položili nad interese celote tako visoko da so celo izdali letak, ki ne odgovarja resnici in s katerim so hoteli izpodbijati zaupanje v dosedanje vodstvo. S tem so seveda naravnost napeljavali vodo na mlin nemškemu velikemu kapitalu.

Predsednik upravnega sveta je pokazal nečiste vzroke, ki vodijo opozicijo, in je pred občnim zborom javno konstatiral fakti, da je hotel voditelj opozicije z denarjem pridobiti uradnika tovarne, da bi podpiral njegove oferte. Poudaril je tudi, da bo neopravičene napade opozicije najbolj izrabil nemški veliki kapital.

Delovanje opozicije je bilo tako prozorno, da je bila bilanca z letnim poročilom vred odobrena z vsemi glasovi proti štirim. Zastopanih je bilo na občnem zboru 1533 kosov akcij lit A in 2404 kosi akcij lit. B; zastopan je bil torej kapital 1,094.000 K.

Bilanca je sledeča:

Aktiva: Nepremičnine itd. K 2,820.810; gotovina K 95.333; terjatve K 1.131.541; kavcije, vrednostni papirji itd. 128.500; zaloge itd. K 2,900.709; prenosi za prih. leto K 62.764. Aktiva skupaj torej 7,139.659. Izguba znaša K 229.992. — Torej skupaj K 7,369.651.

Pasiva: Akcijski kapital K 3,000.000; rezervni fond K 897.942; emisija VII. prenos izplačil za prih. leto K 413.105; menični dolgovi in dolgovi v tekočem računu kron 3,055.073; nedvignjena dividenda K 3.530. Skupaj torej K 7,369.651.

V upravni svet so bili izvoljeni na tri leta Jan Mergl, trgovec, Vys. Myto. Jos. Nosek, trgovec, Kolin. Boguslav Rosenkranz, trgovec, Praga. Stanislav Smekal, trgovec, Litovel; na eno leto pa dr. Jos. Sourek,

prokurist, Praga; za preglednike računov so bili izvoljeni Václav Karbus, ravnatelj boln. blag., Praga. Anton Nosek, Jilemnice, in za namestnika Jan Drnek iz Karlina.

Predlogi voditelja opozicije, trgovca Hlavatega, so bili soglasno odklonjeni; predlagatelj sam je odšel prej nego so sploh prišli na glasovanje.

S primernim nagovorom je nato predsednik arhitekt Krička zaključil občni zbor.

Tudi znamenje časa. V mesecu oktobru t. l. so kartelirane železne tovarne prodale 251.000 meterskih stotov železa v kosih, proti 452.000 v oktobru pretečega leta. To znači nazadek za 44 kv. V septembru je znašal nazadek 42 kv.

Kartel tovarn čevljev. Med tovarnimi čevljev se vrše pogajanja na ustanovitev kartela. V ta namen so se osnovali tri odbori: avstrijski, češki in ogrski. Podlage za kartel bodo tvorile enake cene, skupna prodaja iz ene centrale in skupni inkaso. Ako pride do sporazuma, bodo na posledicah trpeli pred vsem trgovci, ki morajo že sedaj delati z minimalnim dobičkom.

Dolžnost vsakega slovenskega trgovca je, da je naročen na „Trgovski List“.

Lastnik „Trgovsko izobraževalno društvo“ v Trstu. Izdajatelj in odgovorni urednik: Andrej Munič v Trstu. — Tiska tiskarna „Edinost“ v Trstu.

Zdravnik dr. KORSANO

Specialist za kožne in sifilitične bolezni ima svoj ambulatorij v Trstu ul. S. Lazzaro št. 17/I. (Palača Diana) za cerkvijo Sv. Antona novega. — Sprejema od 12 do 1 in od 6 do 7 pop. Ženske od 5 do 6 pop.

I. KOPAČ, Gorica

Voščarna. Via S. Antonio 7. Priporoča voščene sveče, zvitke, med za pecivo in zdravilo. Izpihani spomladanski med in pitanec za čebele.

Cene nizke brez konkurence.

Edini slovenski kleparski mojster

FRAN LOZEJ

ulica Sette Fontane št. 34

Izdeluje vsakovrstno delo, pripadajoče v njegovo stroko, doma in zunaj, ter predmete za kmetijstvo, prodaja njihove predmete ter sprejema pismena naročila. Svoji k svojim!

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi.

Vrhovno zastopstvo za jugoslovanske dežele v Trstu, ulica Geppa.

Edina zavarovalnica

ki daje Jugoslovanom vse one koristi, kakor bi jim jih sicer dajal le njihov lastni zavod te stroke, ako bi ga imeli!

Poslužujte se zavedni Jugoslovani v svojo lastno korist le tega zavoda za svoja življenjska zavarovanja. Pojasnila in navodila vedno na razpolaganje brez stroškov.

Matere

ki nimajo zadosti mleka, da bi lahko redile lastne otroke, naj rabijo najboljšo moko, da pomnožijo in ojačijo lastno mleko. Zaloga v lekarni „GALEVO“ Trst, ul. S. Cilino.

Cena posamezni škatlji K 2:50.

Tovarna sodavice in pokalic

Josip Nemeč

v Podgori pri Gorici

se priporoča cenj. slovenskim krčmarjem in trgovcem v Gorici in okolici.

Pekarna Trampuš Josip

TRST, Via Farneto št. 11.

ročna postrežba.

GOSTILNA

pri „DETELJICI“

ul. Belvedere št. 7.

Domača kuhinja, izborno češko pivo in kar je najvažnejše: vzorna čistota in strogi red pomogla je temu podjetju do glasa, ki ga uživajo samo prva podjetja v velikih mestih.

F. Pečenko, Trst

Scala Belvedere (prihod iz ul. Miramar).

Priporoča svojo žganjarno cenj. občinstvu. Prodaja tudi polne steklenice vseh vrst pijač.

Hrvatska štedionica

r. z. z. o. z.

Trst, Piazza della Borsa 3.

Ekskomptira menice, kupuje in prodaja dolarje in drug tuj denar ter čeke po najugodnejših cenah in pogojih.

Hranilne vloge obrestuje po

4¹/₂ % in po dogovoru 5⁰/₀ %
čistih. :: tudi s ::

Gradbena, kulturnotehnična ter zemljemerska pisarna

Ing. J. SKOBERNE &

Ing. D. GUSTINČIČ

TRST, ULICA NOVA ŠTEV. 32.

JOVAN MILOŠEVIĆ

Via Economo št. 14.

TRST

Via Economo št. 14.

Veletrgovina s kavo in surovimi ameriškimi kožami za opanke in strojarje.

Josip Stantič, Trst,

največja in dobroznana odlikovana zaloga obuval

se je preselil

nasproti vratom cerkve Sv. Petra

Piazza Rosario št. 5

prodaja vse po najnižjih cenah. — Velika izbira vsakovrstnih obuval za moške, ženske in otroke, kakor tudi sandal in telovadnih čevljev. Zaloga Ciril-Methodovega voščila. — Zalagatelj c. kr. finančne straže za Trst, Koper, Pulo in Gorico, skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. glavnih skladišč. Za obilen obisk se priporoča

Tvrdba ustan. l. 1890.

Josip Stantič.

Novo pogrebno podjetje v Trstu

Corso št. 47 (vokal Piazza Goldoni). — Prevoz mrlilcev na vse kraje. Zastopstvo s prodajo pogrebnih predmetov: J. Mrzek, Opčine 170; T. Vitez v Nabrežini na trgu pri cerkvi; R. Jamšek, pri Orehu (Noghera); F. Brnetič v Šklednju.

Zaloga pristnih voščenih sveč lastnega izdelka. — Podjetje bogato preskrbljeno z naj-novejšo opremo. — Za poročence, birmance in druge svečanosti bogata izbira raznovrstnih vencev in cvetlic, voščenih in barvanih. — Stalne cene brez konkurence, postrežba točna. — Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih, zaloga podjetja v ulici Tesa št. 31. — Telefon št. 1402. Družabnik in upravitelj H. Štiblj.

Tržno poročilo

z dne 21. novembra 1913.

Neugodna poročila o argentinski žetvi pšenice so ojačila tendenco in povišale kurze na svetovnih tržiščih. Ali pa so tista neugodna poročila tudi resnična in opravičena, se seveda ne more povedati. Da bodo več ali manj pretirana, je gotovo, ker znamo iz izkušnje, kako se delajo taka poročila.

O argentinskih poročilih bo veljalo to, kar velja o ogrskih, da niso nikoli zanesljiva.

Na naših tržiščih se vrši kupčija redno. Ta teden so sicer začeli višati cene vsem vrstam zrnja, vendar to ni poživilo kupcev, ki nikakor nočejo segati po blagu z od prodajalcev zaželjeno živahnostjo.

Že zadnjič smo poročali, da ruska vlada daje posojila na pridelek. S tem hoče vlada lastnike blaga odvrti od prodaje, ki naj bi špekulirali na dvig cen.

Vsa poročila pravijo, da je svetovna letina dobra in da je več pridelka kot druga leta. Najbrže bo veljalo, tudi o Ogrski, da je pšenice za naš konzum dovolj. Seveda nekateri bi radi že danes raztrobili v svet, da bo potreben import.

Pšenica. Ponudbe zmerne, pa tudi zahteva ni boljša. Hosisti so prišli nekoliko k sapi in so začeli dvigati cene. Ali se bodo vzdržali na krmilu, je težko reči. Že večkrat so poskusili svojo srečo, pa ni šlo.

Dunaj notira pšenico: tiška 77/79 11:50 do 11:95, banatska 77/79 11:36 do 11:84, bačka 77/79 11:35 do 11:80, južna železnica 76/80 10:55 do 11:30.

Rž. Rž je izotako nekoliko pridobila v ceni. Kupčija s to vrsto zrnja je srednja, nekoliko bolj živahna kot pa s pšenico. Dunajska borza notira povprečno slovaško 70/73 kg 8:70 do 9:05, peštansko 71/74 kg 8:60 do 8:85, južna železnica 70/73 kg 8:60 do 8:85, druga ogrska rž 70/73 kg 8:55 do 8:80, avstrijsko 70/74 8:60 do 8:90.

Oves. Dunaj notira oves ogrski prve vrste 8:40 do 8:90 srednji 7:30 do 7:65, slab 7:10 do 7:35, češki 7:10 do 8:10.

Koruza ogrska in rumunska notira na dunajski borzi 7:25 do 7:60, činkvantin 9:50 do 10:23.

Moka. Mlini drže cene bele moke, medtem ko v cenah za nižje številke radi popustijo. V veljavi so cene, katere smo navedli v prejšnji številki.

Otrobi uživajo precej zanimanja. Vsekakor pa kupčija ne zadovoljuje mlinov, ki so jako nervozni in močno ponujajo otrobe. Naši trgovci se vsi prirožujejo, da na račun prejšnjih sklepov na spomlad niso mogli dobiti otrobov. Danes, ko so cene jako padle, pa so jim vsi mlini vrgli na vrat drage otrobe prejšnjih sklepov. Trgovci se tožijo, da mlini počenjajo z njimi kar hočejo. V tem oziru hočemo trgovce opozoriti, da veljajo borzne določbe za enega kakor za drugega, treba jih le znati porabljeni. Če ti mlini dajo blago le tedaj kadar cene padajo, a ne tudi tedaj kadar poskočijo, si sam kriv.

„Trgovski list“ hoče dati pojasnila tudi v tem oziru, ako ga boste vprašali za nasvet.

Kava je ostala na tisti višini kot je bila koncem zadnjega tedna. Cene so se sicer izpreminjale do dve kroni, a kar so en dan pridobile to so drugi dan izgubile.

Sladkor. Cene so neizpremenjene iz poročil se nikakor ne more sklepati na kako izpremembo navzdol.

Petrolej. Od nekaterih rafinerij se zopet poskuša pridobiti tovaršice za sklenitev kartela. Prejšnja pogajanja so ostala brezvspešna. Sirovo olje je v ceni nekoliko poskočilo.

Premog. Avstrijska produkcija premoga je v tem letu narastla za 18 $\frac{1}{2}$ milijona ton in proti letu 1911 za 20 milijonov ton. In vendar večja produkcija ni znižala cen, pač pa so nas osrečili kartelirani premogarji z višjimi cenami.

Spirit. Kartel za sedaj ni izpremenil cen, ker je konkurenca ogrskega blaga precejšna. Železo. Konzum železa je padel tudi v mesecu oktobru. Kartel je obelodanil izkaz iz katerega posnamemo.

Palično in fazonsko železo 251 564 (— 200.852) nosilci 76.197 (— 72.867) pločevina 39.331 (— 11.790) tračnice 21.429 (+ 2.626). Konzum je tedaj vzel 388.521 meterskih stotov tedaj za 282.883 meterskih stotov manj kot pa v tistem mesecu lanskega leta. Kakor vidimo, je najbolj padel konzum železa, katerega rabi stavbena industrija.

Od prvega januarja do konca oktobra t. l. je prevzel konzum: paličnega in fazonskega železa 3.073.560 (— 1.213.442) nosilcev 1.083.012 (510.527) pločevine 413.982 (— 159.727) tračnic 653.454 (— 7.971) met. stotov.

Cene so neizpremenjene. Iz Nemčije se poroča, da je konzum železa postal nekoliko boljši. Nekatera nemška podjetja so cene paličnega železa že zvišala.

Jajca. Na dunajskem trgu je tendenca sicer nekoliko popustila a cene so ostale neizpremenjene. Berlin poroča za nekaj pfenigov nižje cene, London pa za višnjeve vrste do 6 d višje, za rdeče neizpremenjene cene.

Na Dunaju stane zaboj 125 do 135 K, po kakovosti, zaboj po 1440 komadov, franko ovojina.

Svinjska mast. Že dolgo časa imamo kupcem precej ugodne cene. Ogrska slanina prve vrste stane v Trstu približno K 150.

Rozine. Kakovost rozin je precej lepa, a cene so nekoliko odnehale.

Polenovka je za eno do dve kroni odnehala.

Slaniki so že na trgu in stanejo 34 kron franko Trst.

Riž japonski je zopet padel v ceni. Danes stane K 42.— franko Trst, 30 dni 2%. Nekoliko nižji je tudi bassein. Rangoon je ostal neizpremenjen.

Kurzi na Budimpeštanski borzi od 17. do 22. novembra 1913:

	17.	18.	19.	20.	21.	22.
Pšenica za april	11:25	11:30	11:32	11:36	—	—
Pšenica za maj	11:23	11:27	11:29	11:34	—	—
Rž za april	8:69	8:70	8:74	8:74	—	—
Oves za april	7:24	7:33	7:32	7:35	—	—
Koruza za maj	6:26	6:31	6:32	6:34	—	—

Eventuelno predplačilo.

V zadnji številki smo poročali o razsodbi najvišjega sodišča, ki je smatralo da je klavzulo „eventuelno proti predplačilu“ proti poštemu običajem, torej nemoralna. Zgodil se je redek slučaj, da je mali trgovec zmagal v pravdi z velikim, kar se dogaja zelo redko. To ne morda zato, ker pravica bolj štiti ene nego druge, temveč zato, ker ti poznajo natančno določbe borznega in trgovskega zakona, dočim se malim trgovcem o vsem tem niti ne sanja. No, vzlic temu bi se utegnilo zgoditi, da bi mali trgovec, ki se spusti v pravdo ki je na las podobna gori navedeni, isto vendarle izgubil. Zato smatramo za potrebno, da spregovorimo o dobavnih zaključkih, ki imajo klavzulo o „eventuelnem predplačilu“. To določbo ima skoro vsak sklep za poznejšo dobavo in namen ji je, da dobavitelja obvaruje pred škodo, ako bi se razmere kupca tako predrušile, da blaga ne bi mu mogel več zaupati, ali ko bi nastopile sicer nepričakovane razmere, da bi bil s kreditiranjem blaga zvezan večji riziko. Tako namreč razumejo to določitev pošteme in solidne tvrdke in se tudi po tem ravnajo. Toda so zopet tvrdke, ki to določitev zlorabijo: ako cena blaga pade, pošljejo blago na odprt račun, ali zahtevajo plačilo difference, toda če blago poskoči v ceni, pa zahtevajo od kupca, da jim plača blago naprej. Tako imajo kupca vedno v rokah in velja zaključek za njih pravzaprav le, če je cena blagu padla, ne pa tudi, če je poskočila. Z navedeno raz-

sodbo je najvišje sodišče izreklo, da je tako postopanje nemoralno, ker je tudi povsem naravno. Vzlic temu priporočamo našim trgovcem, naj takih zaključkov ne podpisujejo, ker bodo, ako pride do pravde, navadno obsojeni vplačilo difference in povračilo stroškov.

Gospodarska kriza, nje vzroki in posledice.

Dne 20. t. m. je ravnatelj prometne banke Filip Broch predaval v gremiju dunajskih trgovcev o predmetu: „Gospodarska kriza, nje vzroki in posledice“.

Predavatelj je predvsem rekel, da vzroki te krize niso le politične, temveč so predvsem gospodarske narave.

Naše gospodarstvo, tako je rekel predavatelj, se je po aneksijski krizi nadjalo dolge dobe miru. Pospesevana po vrsti ugodnih okolščin: sijajnih poročilih iz inozemstva, višanju cen, ugodni trgovski bilanci, dovršitvijo druge železniške proge s Trstom in nizko obrestno mero, je naše gospodarstvo prenapelo svoje moči. Zato so se pojavila znamenja približujoče se krize še predno je izbruhnila balkanska vojna. Gotovo je pa balkanska vojna krizo še poojstrila.

Vzroke, da je Avstro-Ogrsko kriza težje zadela, je iskati v tem, da smo imeli notranjo konjunkturo, a smo po lastni krivdi ostali izključeni od svetovne trgovine. To se razvidi iz števil zunanje trgovine. Leta 1908 je znašal deficit naše zunanje trgovine 143 milijonov, leta 1912 pa že 823 milijonov kron. Znatno so na to uplivali tudi slabe letine in zmanjšanje agrarne produkcije sploh. Vsled visoke carine na živila je življenje zelo podražilo, povišalo mezde, zmanjšalo proizvodno zmoglost industrije in nam zaprla najboljša tržišča. Posledica je iseljevanje in nemožnost industrije, da bi vzlic zaščitni carini, mogla konkurirati z inozemstvom. Zato le en dokaz: Leta 1908 je Avstrija eksportirala v Nemčijo za 5 milijonov čevljev, Nemčija v Avstrijo za 3 milijone, od tedaj je naš izvoz v Nemčijo padel na 2 milijona, uvoz pa poskočil na 14 milijonov! Usnja uvažamo za 70 milijonov, izvažamo pa le za 23 milijonov. Mi eksportiramo za 23 milijonov papirja, Nemčija za 250 milijonov. Pisalnih strojev uvažamo za 7 $\frac{1}{2}$ milijonov kron na leto, ker nimamo niti ene tovarne te vrste!

Uvoz kave je v zadnjih 5 letih poskočil od 53 na 102 milijona kron, izvozili smo v tej dobi za 40 milijonov gramofonov in samo v zadnjem letu za 22 milijonov avtomobilov. Potrošili smo več, nego smo mogli plačati in sedaj moramo plačati to difference z obrestmi vred.

Trgovina z mešanim blagom
Leopold Kuret
trgovec v Trstu, via dell' Istria šte. 98.
Cene zmerne. — Postrežba točna.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda,
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so v prid družbi sv. Cirila in Metoda
V LJUBLJANI

Slovenci!

Kupujte edinole te vžigalice.

Glavna zaloga za Trst pri
Vek. Plesničar-ju.

Zržaška blagovna borza.

TRST, dne 22. novembra 1913.

Cene se razumejo pri inozemskem blagu brez carine. Za trgovce na drobno se cene seveda primerno zvišajo. Pojasnila glede carine i. t. d. daje drage volje naše uredništvo.

	CENA			CENA	
	najc.	najdr.		najc.	najdr.
Vostk			Sveče in milo.		
Bosanski za 100 kg	300	330	Milo belo uso Candia		
Sadje.			fino I za 100 kg	90	95
Rožiči dalmatinski	13	22	Marsiglia fino I	74	76
levantinski	14	14,50	II	64	66
pulješki	21	28	zeleno z oljčnega		
Dateljni aleksandrinski	70	90	olja I	65	67
Bassorah Hallowee	43	44	marmorivo	70	—
Barberia	—	—	smolnato rumeno I		
Smokve Kalamata jed.			tržaško čisto zeleno		
v venci	34	36	in rumeno	62	64
prosti jed.	—	—	detto II	48	50
v kartonh	80	110	Sveče I	175	198
Mandelni sladki Bari	327	330	II	—	—
dalmatinski	325	335	III	—	—
levantinski	—	—	Špirit.		
Molfetta	350	—	Špirit 90% v sodih za 100 l.	175	180
pulješki in sicilij	352	380	95%	186	188
pulješki in sicilij	315	320	denatun 90% v barili	52	54
Lešniki dolgi istrski	—	—	Razno.		
levantinski okrogli	80	81	Seno domače za 100 kg	7	8
izluščeni	173	177	v balah štaj. za konje	7,50	8
Slive bosanske	32	56	za goveda (sladko)	8	8,50
tuzemske	48	64	v balah kor. za konje	7	7,50
Rozine različnih prov.	44	—	za goveda (sladko)	8	8,50
Volna bela umazana.			Seno slavonsko	7	7,50
Dalmatinska za 100 kg	110	120	italijansko	7,50	8
Volna bela kato.			Lovorjevo listje	15	26
Skadrski in bosanski	170	180	Ementhaler	240	250
Volna bela prana.			Parnazan	280	300
Orig.	—	—	Med hrvatski	85	86
Bosanska	220	230	istrski	70	72
Dalmatinska	—	—	Slama dolga ržena	7	—
Skadrski	250	260	pšenična	5	—
Volna jagetov bela.			rezanca	—	—
Bosanska in srbska za 100 kg	180	190	Brinje istrsko	30	32
Olje.			italijansko	38	40
Jedilno olje.			Suhi lovor I	22	25
Oljčno italijansko fino in			1/2 II	17	18
najfinejše brez car. za 100 kg	155	173	Kovine.		
Grška fino	125	130	Jeklo koroško v zabojih		
Grška in otoki jed.	100	105	po 70 kg št. 00-6	46	47
Dalmatinsko	—	—	kovano	66	68
Koton ameriški brez car.	96	100	Željni kranjski šat	25	52
Sesame fino in najfinejše	115	135	Železo štajersko rezila		
pol fino	108	120	okrogla in štiriogl. za 100 kg	23	24,50
jedilno	96	108	staro lahko	36	40
Petrolej.			lito masivno	50	60
Petrolej izd. tržaške raf.			železna žica koroška	35	56
v sodih za 100 l.	38	—	št. 31-34	—	—
v zabojih	12	—	fina	35	—
			Železna ploščevina štajerska	110	130
			Pile štajerske	100	105
			Ponve žel. sortirane	—	—

FRANC DOLENZ

KRANJ.

Veletrgovina s pecerijo, nakup in prodaja deželnih pridelkov, izvoz krompirja in fižola.

A. SBOGAR

autorizirani kovač, mehanik in elektrotehnik

TRST, Via Gaetano Donizetti št. 5.
Telefon 126 R. IV. Telefon 126 R. IV.

Z lastno mehanično delavnico za poniklanje, posrebenje, pobakranje itd.

Popravlja :

Priloge za točenje piva, motorje na gas in bencin, sesalke, šivalne stroje, motocikle, bicikle, priloge za električno razsvetljavo, električne motorje in dvigala, električne zvonce, telefone in vsako elektrotehniško delo.
Zaloga žarnic, stekel za plin, elektriko in drugih predmetov za razsvetljavo ter vsa dela ki spadajo v stroko mehanikov.

OLJE IN KAVO

NAJBOLJH VRST IN NAJCE-NEJE DOBIVAJO TRGOVCI LE V VELETRGOVINI

J. PIPAN & Co. — TRST
VIA COMMERCIALE 5.

SLOVENSKA TVRDKA USTANOVLJENA LETA 1876.

TELEFON 561.

Zobotehnični atelje

univ. med dr. BARRY, Hermann
Schultze 1 tehnik - Trst, ul. Caserma 17

Ordinira od 9-12 in od 3-6. Umetni zobje. Najfinejša izvedba, zmerno cene. Telefon 27-42.

Mlekarna MONTE NANOS

Trst . Acquedotto št. 31 Trst

Priporoča slavnemu občinstvu izbornu pristno mleko, čajno maslo, kavo in čokolado.

Suhe lepe gobe

se dob'jo vsako množno po nizki ceni pri

Anton Naglič
MISLINJA na štajerskem.

Velika zaloga pohištva.
Lastna delavnica

Peter Jeraj

Trst
Via Caserma št. 4

Tapetarski izdelki od navadne do najfinejše vrste. Prodaja na drobno in na debelo.
Trst: Jeraj Trst. Odlikovan v Parizu z diplomom Grand Prix in zlato kolajno.

Našim cenjenim trgovcem toplo priporočamo izvrstno

domačo Kolinsko kavno primes!

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje v Ljubljani.

Priporočljive turdke.

Brivci:

Ujekoslav Gjurin prva slovan-
ska brivnica
v Trstu, ulica S. Mercadante številka 1
(za kavarno „Nuova York“) se vsem
Slovanom najtopleje priporoča.

Anton Novak brivec v Trstu,
via Belvedere 57,
se toplo priporoča cenjenemu slovenskemu
občinstvu za mnogoštevilni obisk. — Svoji
k svojim!

Andrej Rojic brivec in ::
damski frizer
Acquedotto šte. 20, se najljubše pri-
poroča p. n. slavnemu občinstvu.

Čevljarji:

Merlak Nicolo čevljarski
mojster.
Trst, via Giulia šte. 73.

Klobuki:

K. Cvenkel velika zaloga klobukov,
dežnikov, perila, palic.
V Trstu — Corso šte. 32 — V Trstu
Najsolidnejša postrežba. — Zmerne cene.

Knjigovez:

**Edina slovenska ::
knjigoveznica.** Izdeluje
trgovske
knjige, reklamne tabele, vsa kartonažna
dela in veže knjige elegantno in po kon-
kurenčnih cenah. — A. Repenšek, ulica
Cecilia šte. 9.

Jedilno blago:

Jabolka lepa namizna, od 10
kilogramov naprej po
12 do 40 kg po povzetju (ali denar na-
prej) razpošilja **Andrej Oset**, posestnik,
Telsti vrh, pošta Guštanj (Koroško).

Rukavina Anton

Rojan — trgovina slanine in drugih jestvin.

Krojači:

Malis Fran diplomiran du-
najski krojač.
Zaloga sukna. — Ulica Tor S. Piero 4.

Rupnik Fran vojaški in ci-
vilni krojač.
V Trstu — ulica Geppa — V Trstu
Solidno delo! — Postrežba točna! —
Cene zmerne! — Cenjenemu p. n. ob-
činstvu se najljubše priporoča ter za
gotavlja, da bo izvršil vsaktero delo v
splošno zadovoljnost.

Uekoslav Jerzo kro-
jačnica
v ulici Fonderia šte. 4 se priporoča slav-
nemu občinstvu.

Mlekarna:

Mlekarna Krušica, Trst
Centrala: Via delle Poste št. 16. — Podružnica:
Via delle Scuole 22, Piazza Barriera 12, Largo
Santorio 4 in Rojan-Skorcklja Sv. Peter št. 1. —
Vedno sveže mleko, maslo in med. — Špicjaliteti:
Kefir in Joghurt.

Pekarna in slaščičarna:

Leopold Milič na Vrdeli
šte. 556
vis a vis restavanta Brocheta.

Trgovina glasovirjev:

Anton Pečar Trst, ulica
Farneto 42.
Izdeluje, popravlja, menjuje in uglašuje
glasovirje, pianine i. t. d. po nizkih cenah.

Trgovina z mešanim blagom:

Ivan Cergol v Barkovljah
Trgovina z mešanim blagom. — Slav-
nemu p. n. občinstvu se uljudno priporoča.

Urar in zlatar:

Stojz Povh urar in zlatar v
Trstu na trgu
Barriera šte. 3. — Ima veliko zalogo ur
zlatnine in srebrnine. — Priporoča se za
nakup raznih v urarsko in zlatninsko
stroko spadajočih predmetov. — Razna
popravila se izvrše solidno in po nizki
ceni. — Edini slovenski urar in zlatar v
Trstu. — Svoji k svojim!

VINO z BRIONSKIH OTOKOV.

Glavna zaloga:

TRST
ulica Carlo Ghega številka 11.

Specijaliteta:

Konjak Brioni in Vermut
Telefon 15-67.

Izborna moko

Vam priporočamo iz c. kr. priv. Ebenfurth-paromlina na Dunaju.

Glavna zaloga za Trst in okolico, Primorsko, Istro, Reko in Kranjsko

v Trstu, ul. S. Francesco. G. Kaloper, zastopnik.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnica v Trstu, Via Caserma šte. 11, telefon št. 518.

Centrala v Ljubljani.

Obavlja pod jako ugodnimi pogoji vse zaupane ji bančne posle; kupuje in prodaja valute, čeke in vrednostne papirje; sprejema borzna naročila na vse tu in inozemske borze; hrani in opravlja efekte in razne druge vrednosti.

Obrestuje vloge na tekoči račun po dogovoru.

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.

Vloge na vložne knjižice obrestuje s čistimi 4 $\frac{3}{4}$ %

Delniška
glavnica:
K 8.000.000.-

Rezervni
zaklad:
K 1.700.000.-

Podružnice
v
SPLJETU
CELOVCU
SARAJEVU
GORICI
in
CELJU